

◆ Bert de Leede/Ciska Stark

Ontvouwen

Handboek vol theorie én praktijk voor studenten en predikanten in de protestantse kerk, met betrekking tot het voorbereiden en houden van preken, niet alleen volgens de klassieke zeven fasen, maar ook met nieuwe dimensies. Boekencentrum, 304 blz., € 34,90

◆ Volker Leppin

Maarten Luther. Biografie

500 jaar geleden begon de reformatie. Wie was precies de man die hiervoor zorgde? Volker Leppin gaat op zoek naar de echte Luther, de mens die achter alle mythes en legendes zit en vindt een denker, monnik en rebel. Meulenhoff, 191 blz., € 11,90

◆ Jeroen Vanheste

Denkende romans

Vanheste vraagt zich af of filosofische literatuur bestaat en betoogt met behulp van bekende literaire werken van bijvoorbeeld Tolstoj, Proust en Houellebecq van wel. Damon, 432 blz., € 34,90

◆ Jos de Mul

Paniek in de polder

Pleidooi voor het poldermodel naar aanleiding van de aardverschuiving in het politieke landschap in Nederland, waar sinds de moorden op Fortuyn en Van Gogh het populisme rondwaart. Lemniscaat, 327 blz., € 19,95

◆ Geert van Dartel (red.)

Erasmus Oecumenicus.

Essays naar aanleiding van een symposium over Erasmus, zijn werk en zijn leven, met een voorwoord van pauselijk gezant Aldo Cavalli en een boodschap van paus Franciscus. Valkhof Pers, 119 blz., € 15,50

◆ Klaas Touwen (red.)

Steenrots en struikelblok

Bundel over de weerbarstigheid en veelkleurigheid van de apostel Petrus. Skandalon, 120 blz., € 15,95

Jezus als grote broer

Theoloog Theo Witvliet zoekt de ontmoeting en de dialoog met een van de belangrijkste filosofen van de twintigste eeuw: Martin Buber.

De filosoof en godsdienstwetenschapper Martin Buber (1878-1965) werd geboren in Wenen. Zijn moeder ging er vandoor toen hij pas drie jaar oud was. Zijn vader bracht hem naar Oekraïne, waar hij opgroeide bij zijn grootouders. Zijn werk wordt meestal getypeerd als 'Hebreeuws humanisme'. Theo Witvliet, oud-hoogleraar 'Geschiedenis van het christendom in de moderne tijd' aan de Universiteit van Amsterdam en auteur van het boek *Kwaliteit van leven. Het humanisme van Martin Buber*, herkent deze karakteristiek wel. Witvliet ziet het humanisme in bijvoorbeeld Bubers belangrijkste werk *Ich und Du* (Ik en Gij, 1923), "een inmiddels klassieke tekst in de wijsbegeerte van de twintigste eeuw". Het Hebreeuwse zit hem in de vele artikelen en voordrachten over het jodendom, het zionisme en de Bijbel van Bubers hand.

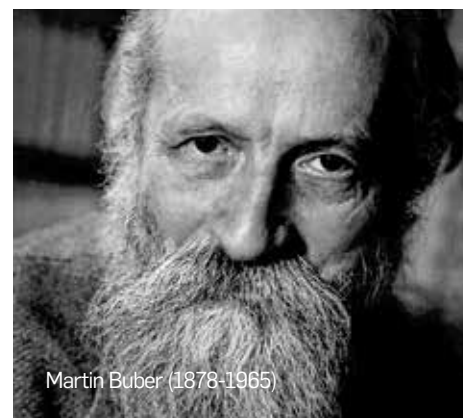
Buber geldt als een van de belangrijkste filosofen van de twintigste eeuw en wordt naast bijvoorbeeld Nietzsche en Freud genoemd als een van de 'Grote Namen'. Vijfentachtig jaar oud werd hij onderscheiden met de Erasmusprijs. Hij heeft zich zijn hele leven bezig gehouden met zijn eigen geloof, maar ook met de verhouding tussen het jodendom en het christendom.

**Theo Witvliet
Kwaliteit van leven**

Skandalon
160 blz., € 19,95

Buber bestudeerde het Nieuwe Testament uitvoerig en vroeg zich af wie Jezus nu eigenlijk was. Hij onderzocht alles wat over Jezus werd gezegd en ook Jezus' eigen woorden, overdacht het 'Messiasgeheim' en kwam voor zichzelf tot de conclusie dat, in lijn met de joodse traditie, Jezus voor hem echt niet de Messias was. Toch schreef Buber: "Jezus heb

Martin Buber (1878-1965)

ik van jongs af aan ervaren als mijn grote broer." Dat Jezus voor hem niet de beloofde Messias was, betekent niet dat hij hem afschreef.

Buber groeide op in Oost-Europa. De meeste joden in zijn omgeving hingen het chassidisme aan. (Witvliet: "Chassid wordt meestal met 'vroom' vertaald, maar vroom is hier een vorm van spiritualiteit die in alle dingen van het dagelijkse leven, hoe gering ook, Gods hand bespeurt"). Bubers grootvader hoorde bij de *haskala*: een stroming die het traditionele jodendom en de idealen van de Verlichting met elkaar wil verzoenen.

Buber zelf zocht een combinatie van die twee, tot hij besloot zich in te zetten voor het zionisme. "Deze nog jonge beweging geeft hem weer grond onder de voeten, Joodse grond. Wat hem erin aantrekt is daadkracht, leiderschap, beweging – de geest van Nietzsche waart hier ook rond. Na de Eerste Wereldoorlog komt Buber in een crisis terecht, wat uiteindelijk leidt tot "een doorbraak naar een levensfilosofie waarin ontmoeting en dialoog centraal staan."

Theo Witvliet ontmoet Buber en gaat de dialoog aan. Op gedetailleerde, interessante wijze schrijft Theo Witvliet over Martin Buber, van wie hij veel afweet en die hij duidelijk bewondert. De lezer wordt meegenomen door het leven en de daarbij horende werken en ontwikkelingen van de grote filosoof en eindigt niet alleen met grondige kennis van Buber en diens filosofie, maar ook van het jodendom en de, voor Buber zo belangrijke, relatie tussen jodendom en christendom. ●